

Z U Š B A J K A L S K Á

6. KONCERT Z DĚL STUDENTŮ SKLADBY A JEJICH HOSTŮ

21. 1. 2025

17:30h, ZUŠ BAJKALSKÁ, SÁL ŠKOLY

PROGRAM

Skladatelské oddělení, koncerty

Výuka skladby v ZUŠ Bajkalská byla zahájena ve školním roce 2018/19. Absolventi studijního zaměření *Skladba* jsou připravováni tak, aby se mohli uplatnit coby skladatelé svébytné soudobé vážné hudby. Průběh studia se soustřeďuje nejprve na rozvoj žákovy představitivosti, poté na teoretický základ, později je rozšířen o využívání výpočetní/audio/video techniky.

Skladatelské oddělení produkuje především partitury, ve kterých se studenti snaží co nejpresněji zachytit svou vnitřní kompoziční představu, kterou následně konfrontují s interprety – ideálně formou veřejných koncertů, poskytujících zvukovou kontrolu a reakce posluchačů.

Ve snaze navázat spolupráci s vnějším prostředím uvádí skladatelské oddělení na svých koncertech i mimoškolní díla, zejm. českých (popř. slovenských) autorů, jejichž tvorba reflektuje názory a vývoj soudobé artificiální hudby.

Zdeněk Bartošík
(pedagog předmětu skladba)

Vážení návštěvníci koncertu,

výstupem studentů skladatelského oddělení není interpretace děl (hudební produkce), ale schopnost formulovat vlastní názory a myšlenky, odpovídající odborné klasifikaci, do kultivovaného písemného projevu, v neposlední řadě do srozumitelného a pečlivě provedeného notového zápisu. Žveme Vás, abyste si po koncertě prohlédli také vytištěné studentské práce.

Skladatelské oddělení ŽUŠ Bajkalská

► PROGRAM

ONDŘEJ ŠTOCHL

INSOMNIA (PĚT FRAGMENTŮ MĚSÍČNÍ NOCI
PRO KLAVÍR SÓLO) [2022]

JOSEFÍNA FRANCOVÁ (2. roč.)

STUDIE 2/1 [2024]

MARTIN ŠIMSA (2. roč.)

BALADA D-MOLL [2024]

JAN SKÁCEL (1. SPD)

KUKUŘIČNÝ GONG [2024]

HUU THAI DO (2. roč.)

BÍLÉ STÍNY [2024]

LUKÁŠ CEZNER (3. SPD)

PYRAMIDA [2024]

účinkují:

Zdeňka Košnarová (klavír), Vít Müller (tuba),
Pavel Fiedler (saxofon), Lukáš Cezner (elektronika,
bicí nástroje), Zdeněk Bartošík (bicí nástroje)

► *Prosíme návštěvníky, aby před začátkem koncertu laskavě vypnuli své mobilní telefony.*

Děkujeme

Ondřej Štochl: INSOMNIA **(pět fragmentů měsíční noci** **pro klavír sólo)** rok vzniku: 2022 obsazení: klavír

Klavírní cyklus má časosběrný charakter. Vznikal v problematických časech posledních přibližně dvou let, kdy jsem bojoval s nespavostí. Volně navazuje na starší cyklus *Tři echa před úplňkem* – první fragment je parafrází jeho poslední části. Otevírá tak pomyslný běh noci, která místo klidu je plná obrazů, úvah, myšlenek. Ty jsou vše, jen ne klidné a vyrovnané. Jako by se mysl spíše probouzela k jinému životu, odvrácené straně toho denního..., spirála, již nejde zastavit, jen prokládat dlouhým napjatým tichem a skenováním tmy. *Insomnia* je jako sbírka úzkostných a dramatických momentů otupených vyčerpáním a zároveň vystoupivších do tmy a ticha okolo...

(O.Š.)

Josefína Francová: STUDIE 2/1 **(premiéra)** rok vzniku: 2024 obsazení: vibrafon, tuba

Studie 2/1 (dvě z jedné) je z větší části dvouhlasá skladba pro vibrafon a tubu. Název díla

považuji za nonsens, slovní hříčku, která ve mně dozrála v průběhu cca 2leté kompoziční aktivity, zejm. v návaznosti na předchozí skladbu: *Studie 1/1* (jedna z jedné). Nejedná se však o sérii skladeb, které spolu úzce souvisí. *Studie 2/1* se vyznačuje odlišnou koncepcí, bez přímé vazby k předchozí tvorbě.

Herní partie obou nástrojů jsem koncipovala tak, aby se vzájemně doplňovaly a příliš nepřehlušovaly. Nálada kompozice cíleně podporuje zamýšlenou dramaturgii koncertu: intimní, tajemnou, niternou atmosféru, bez přílišné expresivity. Vibrafon vnímám jako mlžný opar, tubu jako konkrétní zvukový zdroj – ve vyšší poloze jemný, ve spodní břesknější.

(J.F.)

Martin Šimsa: BALADA D-MOLL

(premiéra)

rok vzniku: 2024

obsazení: klavír

Přibližně dvouminutové skladbě dominuje prodleva tónu D. Balada je v tónině D moll, která zůstává zachována po celou dobu díla, tzn. bez modulací. Vzniká tak dojem zastavení, statické povahy skladby. Je to pravděpodobně reflexe na situaci, kdy jsem po náročném koncertě s pěveckým sborem odpočíval v šatně,

tam mě stěžejní partie kompozice napadly. Původně jsem zamýšlel vytvořit etudu. Prožitý den mi ale asocioval abstraktní událost (neurčitý děj), jež se mi později spojila s „nápady z šatny“. Dějovou linii jsem se proto pokusil zachytit v tektonice, která postupně spěje k závěrečnému vrcholu, vyznačujícím se změnou hybnosti a dynamiky.

(M.Š.)

Jan Skácel: KUKUŘIČNÝ GONG

(premiéra)

rok vzniku: 2024

obsazení: sopránový saxofon, tuba, malířské plátno

*Klas je notová osnova,
noty na něm námel,
cévní svazky, struny, struny a kabel.*

*Uši 'sou moře zvuku,
noty inkoustu kapky,
semeníky, kladívka, kly a klapky.*

*Když sírany s duběnkou prší na klasy,
můžu bejt deštivým počasím.*

Skladbu *Kukuřičný gong* bych rád věnoval svému synovci Matyáškovvi. Výběr nástrojů

byl omezen předem stanoveným obsazením pro 6. skladatelský koncert. Sopránový saxofon jsem si vybral s radostí, sám na něj totiž hraji. Tubu s vřelejším, hlubším tónem považuji za dokonalé doplnění.

První část skladby byla vytvořena z nahrávky vlastní hry na sopránový saxofon, k ní byl part pro tubu sekundárně dopsán. Pokračuje saxofonové sólo, inspirované ptačím zpěvem. Ptačí zpěv považuji za základ hudby, kterým jsem se nechal při kompozici vést, a vytvořil tak něco svého. Tuba kontruje „zpěvu“ polyrytmickými figurami, objevuje se třítónový motiv (Fis, Dis, Dis). Saxofon pokračuje pomaleji než předtím, tuba se přidává do chorálu, poté pokračuje sama, nejdříve vlastními ptačími motivy, později částí vytvořenou z klavírní nahrávky,¹ přesně rytmicky i tónově přepsané, vytvářejíc tak pasáž velmi interpretačně náročnou. Ihned naváže další ptačí motiv. Přidává se k němu saxofon, poté je tuba vynechána. Navazuje hra na malířské plátno (bicí nástroj). Pan učitel Bartošík mi již několikrát doporučoval, abych se nechal při kompozici inspirovat vlastní výtvarnou tvorbou. Při natahování

¹ Nahrávky u nástroje vytvářím proto, abych nezapomněl přesný rytmus a tónové výšky okamžitého nápadu.

plátna mi došlo, že ho mohu použít jako buben, což by bylo dokonalým splněním tohoto požadavku. Následně se opakuje úvodní melodie, pokračuje další částí pro tubu osamělou, vytvořenou ze dvou klavírních nahrávek. V místech, kde jsem to považoval za nutné, jsem k tubě dopsal saxofon. Souzvuk vyústí v menší společný dvojhlasý chorál, ten v závěrečnou pasáž, melodii pro tubu, doplněnou údery na malířské plátno. Hru na malířské plátno jsem předepsal hráčům na tubu a saxofon. V dnešní premiéře bude skladba interpretována doplněním 3. hráče, který se partu ujme.

(J.S.)

Huu Thai Do: BÍLÉ STÍNY

(premiéra)

rok vzniku: 2024

obsazení: klavír, bicí nástroje

Inspirací pro skladbu *Bílé stíny* mi byly zvukové zdroje v domácím prostředí (to ale neznamená, že jsem na ní pracoval výhradně tam). Jedná se o zvukové projevy jednotlivých místností (kuchyně, obývacího pokoje), hrdelní projevy sourozence, poklepávání prsty ruky na desku klavíru, let holubů, šumění listů, ale i pocitu, když se nad něčím zamýšlím.

Kompoziční proces trval nesčetné hodiny přemýšlení, koncentrace a sezení u klavíru. Do tohoto díla jsem se snažil vnést konkrétní motivy, napříč mou každodenní rutinou. Všechny mají společnou „domácí atmosféru“, kterou jsem se pokusil zachytit ve skladbě. Některé partie mají přímou spojitost se zvukovými projevy daného prostředí, např. malý buben mi připomíná jízdu na skateboardu. Klavír mi připomíná zvuk zvonů, např. v taktu č. 60, apod.

Z hlediska formální stavby díla končí všechny hlavní části jednočárkovaným H, tento tón je má ohraničovat. V úvodu *Bílých stínů* uvádím volné téma, které celou skladbu také uzavírá. Třetí, kratší téma, je především inspirováno celotónovou stupnicí. Druhé téma má funkci přemostění mezi nimi.

Dílo je inspirováno skladbami Fryderyka Chopina a Maurice Ravela.

Proč *Bílé stíny*? Asi nejsilnější dojem ve mně zanechaly stíny žaluzií, které rozlišuji na světlé a tmavé.

(H. T.D.)

Lukáš Cezner: PYRAMIDA

(premiéra)

rok vzniku: 2024

obsazení: sopránový saxofon, bicí nástroje,
klavír, elektronika

Prvotní idea k napsání skladby vznikla nalezením zrezivělé robustní tlačné pružiny (o průměru 5 cm) v trávniku u tramvajové zastávky Starý Hloubětín. Pružina je vinuta do spirály a díky legované oceli² disponuje bohatým množstvím alikvótních tónů (viz. obr. 1). Rozhodl jsem se ji uplatnit jako jeden ze zvukových zdrojů pro skladbu *Pyramida*. Vznikla tak základní myšlenka: snaha o postupnou obměnu zvukových nástrojů/zdrojů reprezentujících jednotlivá patra/podlaží na cestě k vrcholu pyramidy. Vrchol vnímám jako vyšší zvukovou polohu, a protože jsem si s ním od začátku spojoval dechový nástroj, zvolil jsem sopránový saxofon. Kombinacemi tradičních a netradičních nástrojů jsem vytvořil tuto dramaturgii: tibetská mísa, vibrafon, klavír, pružina, malý buben, činely, kytara, dlažební kostka, saxofon. Všechny zvukové zdroje

² Ušlechtilé konstrukční oceli třídy 13 až 17 jsou legované.

jsou tudíž akustické povahy. Některé z nich jsou amplifikované³ s použitím běžných zvukových efektů: chorus, echo, reverb.

Z pohledu zápisu skladby převládá aleatorika⁴, jednotlivé takty udávají pouze přibližný časový rámec. Výjimkou je závěr skladby, který je fixován standardní notací.

Do *Pyramidy* jsem se pokusil „vestavět“ i některé humorné prvky, např. technika hry na dlažební kostku je reminiscencí na techniku hry na malý buben, kdy levá ruka používá tradiční úchop s metličkou, pravá ruka shodné držení⁵ s jazzovou paličkou⁶ (viz obr. 2). (L. C.)

³ Mj. i za účelem práce s koncertním prostorem.

⁴ *Aleatorika*, výraz pro záměrné uplatnění náhodných procesů v hudební struktuře (výsledek lze pak označit jako *aleatorní hudbu*).

Srov. Fukač, Jiří; Vysloužil, Jiří. *Slovník české hudební kultury*. Editio Supraphon Praha 1997, str. 32.

⁵ *Conventional/traditional grip* (držení konvenční, někdy zvané také jako tradiční) a *matched grip* (shodné držení).

Srov. <https://www.frontman.cz/sazite-pri-drzeni-palicek-na-tradice-a-konvence>

⁶ V odborné literatuře označovaná spíše jako palička pro malý buben.

obr. 1 (15 významných frekvencí)

20,7 - 21,7 s		≥ -65 dB	
Frek.		Hlas.	VH z
1. 133 Hz	C3 + 29	-41,1 dB	
2. 160 Hz	D#3 + 49	-53,5 dB	
3. 265 Hz	C4 + 22	-55,2 dB	1x2
4. 286 Hz	D4 - 46	-17,9 dB	
5. 419 Hz	G#4 + 15	-60,2 dB	
6. 448 Hz	A4 + 31	-53,8 dB	
7. 692 Hz	F5 - 16	-56,5 dB	
8. 733 Hz	F#5 - 16	-60,6 dB	
9. 876 Hz	A5 - 8	-50,5 dB	
10. 959 Hz	A#5 - 49	-62,1 dB	2x6,
11. 966 Hz	B5 - 39	-60,5 dB	
12. 1043 Hz	C6 - 6	-56,8 dB	
13. 1105 Hz	C#6 - 6	-41,5 dB	
14. 1199 Hz	D6 - 36	-56,7 dB	1x9,
15. 1792 Hz	A6 - 31	-48,0 dB	6x4,

obr. 2

.....

PODĚKOVÁNÍ

Vedení školy

za vybavení skladatelského oddělení

Lence Matouškové

za jazykovou korekturu autorských komentářů

Oddělení bicích nástrojů

za opakované zapůjčování bicích nástrojů

Interpretům

za profesionální provedení koncertů skladatel. oddělení

Anně Brožíkové (*housle*)

Aleně Bartošíkové (*flétna*)

Zdeňce Košnarové (*klavír*)

Evě Petrů (*housle*)

Daniele Roubíčkové (*lesní roh*)

Balázsi Adorjánovi (*violoncello*)

Vladislavu Borovkovi (*hoboj*)

Kamilu Doležalovi (*klarinet*)

Pavlu Fiedlerovi (*saxofon*)
Štěpánu Honovi (*bicí nástroje*)
Josefu Kokšovi (*baryton*)
Jiřímu Lukešovi (*akordeon*)
Vítu Müllerovi (*tuba*)
Miroslavu Noskovi (*kytara*)
Ondřeji Štochlovi (*viola*)

.....

WEBOVÉ STRÁNKY SKLADATEL. ODDĚLENÍ

zus-bajkalska.cz/skladba

.....

VYSVĚTLIVKY

(<i>O.Š.</i>)	Ondřej Štochl
(<i>Ľ.F.</i>)	Josefína Francová
(<i>M.Š.</i>)	Martin Šimsa
(<i>Ľ.S.</i>)	Jan Skácel
(<i>H.T.D.</i>)	Huu Thai Do
(<i>L.C.</i>)	Lukáš Cezner

.....